

## ПУБЛІЧНО-ПРАВОВЕ ТА ПРИВАТНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ СФЕР СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

УДК 349.22 (316.334.2)

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-4-49-55



Ігор АЛЕКСЕЄНКО<sup>©</sup>

кандидат юридичних наук,  
доктор політичних наук, професор  
(Дніпровський національний університет  
імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна)

### ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ТРУДОВИХ ПЛАТФОРМ В УКРАЇНІ

У статті досліджено проблеми правового регулювання цифрових трудових платформ в Україні, оскільки розвиток гіг-платформ значно випередив формування механізмів правового регулювання цієї інституції. Розглянуто питання щодо законодавчого закріплення статусу, прав, обов'язків та відповідальності цифрових платформ в їх відносинах із споживачами, робітниками (співпрацівниками), підрядчиками та іншими партнерами.

**Ключові слова:** гіг-економіка, цифрова трудова платформа, алгоритмічне управління, оператор цифрової платформи (адміністратор), бізнес-модель, типи цифрових платформ, правове регулювання платформ, монетизація цифрових платформ стосовно споживачів, суб'єкти платформної діяльності, цифрові трудові відносини, міжнародно-правове регулювання онлайн-платформ.

**Постановка проблеми.** Цифрові трудові платформи (digital labour platforms) є основним складовим елементом сфери чи сегмента вільного ринку праці та економіки, яка визначається як гіг-економіка. В стислому розумінні остання охоплює переважно сервісну діяльність, коли відносини робітників або підрядників (contractors) з надання за плату послуг чи товарів з їх замовниками, покупцями (customers) опосередковуються саме цифровими платформами. В загальному розумінні ними, відповідно до дефініції, запропонованій Дослідницьким Центром вивчення європейської політики ЄС (CEPS), є компанії, здебільшого прибуткові й приватні, які базуються на Інтернеті, діють як посередники з більшим чи меншим рівнем контролю над послугами, роботами або товарами, що надаються постачальниками, підрядниками (contractors) замовникам по їх замовленню чи на вимогу (on demand) [1, с. 13]. Як слушно зазначила В. Кохан: «З суто технологічного об'єкту, покликаного структурувати великі масиви даних і процесів, застосовувати алгоритмічне регулювання і спрощувати задачі аналізу та синтезу ланцюгів доданої вартості, цифрова платформа перетворилася на окремий об'єкт правового регулювання, котрий володіє притаманними тільки йому особливостями і потребує впорядкування правом» [2, с. 29]. Проблеми саме правового регулювання платформ набули великої актуальності у світі, насамперед – у розвинутих країнах, також і в інших: КНР, Індії, Індонезії тощо. Але ще більш актуальними вони є для України. Адже наша країна посідає одне з провідних місць у світі за питомою вагою зайнятих у платформній економіці та обсягом фінансових потоків. Відповідно до статистики МОП, в Україні приблизно 3 % зайнятого населення отримують переважну частину доходів працюючи на платформах, а декілька десятків відсотків використовують їх для додаткових

© І. Алексеевко, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2465-7499>

alexeeenko@ua.fm

заробітків [3, с. 4]. Але важливо зазначити, що переважна більшість вказаних осіб працюють на глобальних, головні – американських платформах, тоді як вітчизняних доволі небагато і великою популярністю вони не користуються. До того ж і більшість завдань («гігів»), приблизно до 70 %, вони виконують для іноземних замовників, споживачів. Тому величезна частка прибутків, створених українськими працівниками, оминає Україну. Значною мірою ці та інші негаразди у вітчизняній платформній економіці пояснюються тим, що у нас відсутнє спеціальне законодавство, яке б регулювало діяльність вказаних вище суб'єктів. Останнє призводить до того, що і платформи, передусім – вітчизняні, і платформні робітники, і споживачі стикаються з правовою нестабільністю та невизначеністю щодо їх прав та обов'язків. Також виникає і проблема із захистом прав робітників та споживачів, адже відсутність правового регулювання може призводити до зловживань та порушень останніх. Отже, можна ще раз зазначити, що розвиток цифрових платформ і, напевно, цифрової економіки загалом значно випередили розвиток відповідного законодавства і регулятивних інститутів. А тому проблеми їх правового регулювання вимагають всебічного дослідження, результати якого можуть стати теоретичною основою їх поступового вирішення.

**Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми.** Вказані питання привертають увагу не тільки закордонних, але й вітчизняних науковців. Особливістю їх досліджень нерідко є поєднання економічних та правових аспектів, що цілком зрозуміло. Визначенню проблем правового регулювання цифрових платформ значною мірою допомагають праці, переважно статті, М. Алексинської, Т. Артьомової, А. Бастратової, О. Вишневського, О. Вінника, М. Дубеля, В. Кохан, І. Сахарук, К. Січкаренко, Н. Харченко, С. Щеглюк, В. Юдіна та ін. Головна увага в них приділяється проблемам вдосконалення антимонопольного конкурентного законодавства стосовно цифрових платформ, правового регулювання відносин між їх робітниками чи підрядниками, які, як часто зазначається, мають статус незалежного підприємця (contractor), тоді як в дійсності певна їх частина перебувають у трудових відносинах з платформою. Тож, визначаючи рівень дослідження теми загалом, можна погодитися з висновком В. Кохан про те, що «предметом правових праць зазвичай є окремі сфери діяльності цифрових платформ, але не вони самі як правове явище», тобто залишаються поза належною увагою питання визначення правового статусу цифрової платформи, регулювання фінансових аспектів її діяльності, інвестування, оподаткування тощо [2, с. 29].

**Метою** статті є подальше з'ясування особливостей проблем правового регулювання цифрових трудових платформ, як правового явища, визначення їх статусу та діяльності на сучасному етапі розвитку, а також аналіз можливостей та напрямів вдосконалення механізму правового регулювання, шляхів державно-правової підтримки розвитку вітчизняних платформ.

**Виклад основного матеріалу.** На початку основної частини статті зазначимо, що в наукових працях пропонується велика кількість визначень цифрової трудової платформи (digital labour platform). Наприклад, платформа – віртуальний торговий майданчик і сукупність користувачів, і програмний, апаратний, мережевий комплекс; складна інформаційна система, що забезпечує виконання функцій взаємозв'язку між учасниками ринків і є відкритою для використання клієнтами, партнерами, розробниками додатків, постачальниками послуг тощо; бізнес-модель і фірма, що її реалізує. Як бізнес-модель вона повністю заснована на високих технологіях і створює прибуток за рахунок обміну між двома або більше незалежними групами учасників, які отримують можливість взаємодії без посередників. За всіх відмінностей цифрові трудові платформи виконують три основні функції: 1) поєднання і узгодження робітників з попитом на їх послуги чи роботи; 2) набір чи комплекс інструментів і сервісів, котрі забезпечують виконання замовлених робіт та надання послуг; 3) розробку правил про умови обслуговування. Останні охоплюють взаємодію між учасниками платформи, інформацію, яка збирається і накопичується, правила участі, доступу, контракти, ціни, порядок розгляду та вирішення спорів тощо [4, с. 108]. Визначальною ознакою платформ є алгоритмічне управління. Воно містить у собі інструменти й методи, що використовують для автоматизації різних аспектів процесу координації діяльності робітників. Між ними – розподіл завдань і моніторинг їх праці, отже, замість контролю й управління людиною вказані функції здійснює алгоритм. Тому зникає необхідність у середній ланці менеджменту, що цілком зрозуміло, враховуючи, що кількість

користувачів платформи нараховує десятки, а в окремих – навіть сотні тисяч, мільйони чи десятки мільйонів або й більше осіб. Згідно з документом МОП, алгоритмічний менеджмент найбільше поширений саме на цифрових трудових платформах. Відповідно до цього вони можуть бути інтерпретовані як матеріальне втілення алгоритму в економічній організації. Отже, цифрові трудові платформи розуміються переважно як приватні підприємства, які або є платформами, або мають їх у формі дочірніх підприємств чи філіалів. На них зареєстровані фізичні та юридичні особи, що надають або замовляють певні види трудових послуг (labour services) [5, с. 11]. Разом із позитивними економічними результатами алгоритмічне управління створює й цілу низку проблем стосовно дотримання принципу рівноправ'я, справедливості, гендерної, расової чи національної рівності тощо. Останнє може виявлятися у розподілі замовлень від споживачів, норм платні, умов виконання завдань тощо. Саме тому, зазначимо, питання щодо прозорості алгоритму, доступу до нього робітників є актуальними вимогами профспілок та інших асоціацій робітників, на які починають звертати увагу й національні влади так само, як і міжнародні та регіональні організації (ЄС).

Питання щодо статусу платформ як суб'єктів підприємницької діяльності, головною метою яких є отримання прибутку, а не просто посередницьких структур, обумовлюється тим, що вони організовують створення та обмін цінностями чи вартостями («організатори ринку»), а не просто поєднують замовника з підрядником. Цінність створюється за рахунок зниження витрат і надання нецінових переваг. Зменшення витрат відбувається, коли платформа надає доступ до активів, що належать іншим особам, фізичним чи юридичним, на таких умовах, що забезпечують більш високий рівень їх використання й ефективності. Скажімо, відома Airbnb (оренда нерухомості) автоматизувала багато функцій, які в готелях виконують люди. Звідси виникає ціновий ефект, що, з одного боку, дозволяє зменшити платню за послугу, з іншого – створює прибуток для онлайн-платформи. До нецінових переваг, що теж сприяють створенню вартості, можна віднести підвищену довіру споживачів до платформи, простоту обслуговування, зниження відповідних витрат тощо. Те саме стосується й відомої Uber, яка забезпечує доступ споживача до двох активів: транспортного засобу та водія. В Україні найбільш відомою технологічною платформою, що функціонує у сфері надання послуг таксі, є Uklon або з 2022р. – Uklon.SuperApp [6]. Вона об'єднує десятки тисяч водіїв, які виконують до 2 млн поїздок у місяць. При цьому в ній працюють всього приблизно 500 найманих працівників. Варто зазначити, що надаючи змогу споживачам послуг, товарів, замовникам робіт «вийти» на тих, хто виконує їх запити, платформа здійснює й певні підприємницькі функції, встановлює правила для всіх учасників процесу, умови плати, контролює робітників, якість робіт та послуг, певним чином регулює робочий час, визначає правила поведінки у відносинах зі споживачами тощо. Тож, як зазначалось вище, ці суб'єкти є «організаторами ринку», а не тільки посередниками. Нерідко платформа застосовує й умовно дисциплінарні важелі впливу на робітників, навіть коли вони формально вважаються самозайнятими. Все це надає цифровим трудовим платформам змогу отримувати доходи, які жодним чином не можуть вважатися скромними комісійними за посередництво. Наприклад, виторг (revenue) згаданого Uber у 2022 р. становив 31,8 млрд дол., зокрема від таксі – майже 14 млрд. При цьому платформа не має власного автотранспорту й не несе жодних витрат на його обслуговування, техогляд, страхування робітників тощо. Вона у вказаному році забезпечила виконання замовлень на перевезення 131 млн осіб, для чого водії здійснили 7,6 млрд поїздок. Загальна кількість водіїв, які працюють на вказаній платформі, становить 5 млн (у всьому світі), вартість її ще у 2019 р. досягла 120 млрд дол. [7]. Загалом треба зазначити, що питома вага робітників на платформах світу в країнах, що розвиваються, жодним чином не збігається з питомою вагою отримуваних цими країнами прибутків, за винятком, можливо, Китаю. Зокрема, на Індію припадає до чверті світових онлайн трудових ресурсів, але лише 3 % доходів від цифрових трудових платформ. Приблизно таке ж становище склалося і в Україні, бо переважна більшість вітчизняних платформних робітників працює саме на глобальних онлайн-платформах. Це, власне, й становить одну з головних проблем їх регулювання. А до неї приєднуються й багато інших. Серед них визначення обов'язків платформи, власників, операторів платформи стосовно робітників, постачальників послуг (suppliers), замовників, інших суб'єктів, їх відповідальності. Не менш важливе значення мають правові засади сумлінної конкуренції, антимонопольної практики,

транспарентності у відносинах із державними органами, самоврядуванням, виконання податкових зобов'язань тощо. Зрозуміло, продовжують зберігати актуальність і проблеми визначення правового статусу власників платформ, робітників платформ, оскільки, як ми вже зауважували, платформи намагаються закріпити за ними статус самостійних підрядників чи фізичних осіб-підприємців і тим самим звільнити себе від обов'язків, встановлених трудовим і соціальним правом щодо заробітної платні, часів праці та відпочинку, лікарняних, соціальних пільг, пенсійного забезпечення, а також, на думку експертів – і екологічного законодавства. Дуже нагальною є й потреба міжнародної співпраці у регулюванні платформ з причини, про яку ми нагадали вище. Це дасть змогу прискорити створення та імплементацію загальних правил та стандартів для роботи на цифрових трудових платформах, що допоможе в тому, щоб сприяти захисту прав українських працівників й уникати колізій юрисдикцій, бо праця на транснаціональних платформах призводить до того, що держава громадянства робітників фактично втрачає важелі впливу на них, оскільки вони належать до юрисдикції інших держав (реєстрації платформ). До того ж такі платформи намагаються уникнути заснування філіалів.

Для розробки ефективного механізму правового регулювання не в останню чергу необхідні результати якісних наукових досліджень системи та основних аспектів діяльності цифрових платформ, економічних, політичних, соціальних, організаційно-технічних та інших, без чого доволі проблематично з'ясувати на достатньому рівні предмет регулювання. Напевно, доведеться визнати, що наукові праці з проблеми в Україні поки що не створюють належних умов для розробки ефективних механізмів правового регулювання.

Зважаючи на вказану обставину, доцільно більше спиратися на правовий досвід передових у цьому плані держав. На нашу думку, не тільки західних, хоча насамперед – на їх досвід, тим більше, що Україна визначилась з основним напрямом інтеграції й отримала статус кандидата в члени ЄС, але, наприклад, і на законодавство стосовно цифрових трудових платформ Китаю. Можливо, й інших держав, скажімо – Індії тощо.

В ЄС на загальносоюзному так само, як і на національному рівні, вже розроблено та ухвалено цілий комплекс правових документів для регулювання цифрової економіки загалом, в тому числі й такого її сегмента, як цифрові трудові платформи. На нашу думку, насамперед, доцільно дослідити та трансплантувати в національне законодавство Регламент («Закон») ЄС про єдиний ринок цифрових послуг, ухвалений у жовтні 2022 р. (Digital Services Act – DSA) [8], який у повному обсягові буде застосовуватися у 2024 р., та Регламент (Закон) ЄС про конкурентні й прозорі ринки у цифровому секторі (Digital Market Act- DMA), ухвалений у вересні 2022 р. [9]. Ці законодавчі акти ЄС призначені для формування пакету європейського права для регулювання цифрових ринків. Вони відповідають правилам європейської нормотворчості. Головна їх мета полягає, як вказують розробники документів, у консолідації чинного європейського та національного права стосовно вказаного предмета регулювання. DSA являє собою великий нормативний акт обсягом більше 100 сторінок, на яких викладені поряд з іншими положеннями та елементами також норми 74 статей, з яких ст. 16–24 (Розділ 3) – містять особливі положення для всіх цифрових платформ, а ст. 25–33 – норми для дуже крупних, призначені для управління системними ризиками. Варто зауважити, що вказаний регламент складений на основі асиметричного принципу, тобто, чим більша платформа, тим до неї висувається й більший обсяг зобов'язань. Дуже крупними платформами, відповідно до нього, визнаються такі, що надають послуги у Союзі від 45 й більше мільйонам активних користувачів щомісяця. Зазначимо: такими у ЄС названі 16 онлайн-платформ, з яких переважна більшість – американські, 2 – китайські й лише одна – з ЄС. Призначення регламенту полягає в тому, щоб забезпечити споживачів від незаконних товарів, контенту та послуг і захистити їх основні права, а керівний принцип встановлює, що все незаконне в офлайн має бути таким і в онлайні. Зрозуміло, такий нормативний документ не може бути детально розглянутий у межах статті, але його необхідно прискорено вивчати з урахуванням перспектив набуття членства в ЄС. Те саме стосується й іншого з названих нами регламентів – DMA. Він ставить на меті забезпечення більш високого рівня конкуренції та прозорості на європейських цифрових ринках, не дозволяючи при цьому крупним платформам (онлайн-компаніям) зловживати

своїм становищем та створюючи умови для виходу на ці ринки новим «гравцям». Регламент спрямований на найбільш крупні онлайн-компанії в ЄС, які визнаються «привратниками» (gatekeepers), тобто такими, які мають особливо стійкі позиції на ринку, значний вплив на них та відповідають певним критеріям, визначеним Комісією ЄС. У наш час встановлюється їх перелік, але, зрозуміло, що ними будуть переважно американські онлайн-компанії, наприклад, Alphabet, Amazon, Meta, Apple, Microsoft та інші. Стосовно розмірів названих цифрових платформ, достатньо нагадати, що перша з названих ще на початку 2020 р. увійшла до четвірки компаній з ринковою вартістю більше 1 трлн дол. У 2022 р. її виторг сягнув майже 283 млрд дол., чистий прибуток – 60 млрд, а кількість зайнятих перевищила 190 тис. Отже, названий регламент намагається певною мірою контролювати «привратників» за допомогою нових правил для інтернет-додатків, електронної комерції, алгоритмічного управління, пошукових систем тощо.

Крім нормативних актів ЄС, для розробки й розвитку власного законодавства в галузі регулювання цифрових платформ велику допомогу можуть надати документи, що пропонують дослідницькі колективи Союзу. Ми можемо назвати серед них, наприклад, «Типові правила для онлайн-платформ» Європейського правового інституту (10). Вони містяться у 28 статтях, в яких визначені переважно зобов'язання операторів платформ стосовно самих платформ, користувачів, постачальників послуг, відповідальність, порядок вирішення спорів. Інтерес становлять і дефініції та їх тлумачення.

Інтенсивно й плідно розвивається нормативна система регулювання цифрової економіки, в тому числі й цифрових трудових платформ у Китаї. До речі, вона в окремих напрямках вже зайняла провідне місце у світі, наприклад, в електронній торгівлі. Тут на частку Китаю приходиться більше половини її світового обсягу (з 3,5 трлн дол. у 2021 р.), тоді як США за цим показником, зазначимо, на другому місці. Основним законодавчим актом, який регулює електронну торгівлю, є відповідний Закон КНР від 1 січня 2019 р. [11]. Його розробляли впродовж 6 років і було враховано всі досягнення європейської правотворчості. Містить 88 статей, з яких ст. 27–46 присвячені регулюванню саме цифрових платформ. Особливістю цього нормативного акта можна вважати значний вплив держави на цифрову економіку. Згідно зі ст. 3, держава має заохочувати розвиток нових видів бізнесу в електронній торгівлі, сприяти дослідженням, розробкам, проєктуванню й застосуванню технологій е-комерції, розвиткові відносин добрососусьтності, створювати ринкове середовище задоволення постійно зростаючих потреб людей у кращому житті й побудові відкритої економіки. Водночас Закон декларує рівний підхід до офлайн й онлайн бізнесу (ст. 4). Він також покладає на державу обов'язок створювати умови для інвестиційного процесу у вказаній галузі, що, власне, відображує домінуючу роль держави у регулюванні економіки.

Якщо порівняти вказаний закон із Законом України «Про електронну комерцію» від 3 вересня 2015 р. (станом на 16 серпня 2022 р.), то відразу помітно набагато менший обсяг нормативного змісту українського Закону. Він містить 19 статей більше загального характеру, жодна з яких не згадує про цифрові платформи. Ще більший інтерес практичного характеру викликає підзаконний акт «Настанови щодо нових платформ у Китаї», виданий Державним управлінням регулювання ринку Китаю (SAMR) [12]. Його зміст потребує окремого і детального дослідження, що може становити мету майбутніх праць. Тут можна вказати на деякі положення документа, насамперед на його основну мету: просувати здоровий розвиток економічних норм платформ, захистити добрососусьну конкуренцію на ринку, просувати наукові й технологічні інновації, захищати інтереси споживачів і право, розвивати більш стандартизоване управління та підвищувати ефективність нагляду. Документ покладає на операторів платформ обов'язок захищати національні й соціальні інтереси, життя, здоров'я, майнові інтереси громадян, дотримуватися принципів добрососусьної конкуренції, рівності, справедливості, законності, норм етики, громадського порядку, звичаїв, сумлінного виконання юридичних зобов'язань, транспарентності тощо. Окремі норми стосуються суперплатформ, тобто з ринковою вартістю не менше ніж 100 млрд дол. США, що залучали не менше 500 млн активних користувачів у попередньому до класифікації році. Але водночас документ визначив і обов'язки операторів великих, середніх, малих платформ. Тож вказані нормативні документи разом з вищезазначеними можуть бути дуже корисними для розробників вітчизняних нормативних актів.

**Висновки.** Отже, основні проблеми регулювання цифрових трудових платформ

в Україні є дуже актуальними й практично важливими. Вони вимагають для свого вирішення насамперед розробки та ухвалення системного, цілісного законодавства про вказані суб'єкти ринку. Першим кроком на цьому шляху, напевно, повинно бути встановлення основних принципів їх правового регулювання, які у подальшому будуть втілюватися у корпоративні акти операторів платформ. До нього необхідно долучити розробку статусу платформ, критеріїв їх класифікації, статусів всіх задіяних у цій сфері суб'єктів, їх функцій, відповідальності тощо. Необхідною умовою для виконання цих завдань є виконання комплексних науково-дослідних праць та використання світового досвіду, передусім – європейського, європейського права. Також треба зазначити, що вимагають глибокого дослідження й послідовного застосування документи Міжнародної Організації Праці, про що вже згадувалося вище. В основному вони стосуються просування норм міжнародного трудового права у сферу гіг-економіки загалом, охоплюючи й цифрові платформи переважно в аспекті правового становища платформних робітників. До права МОП тяжіють, що зрозуміло, позиції профспілкових та інших громадських об'єднань. Наприклад, поширена в цьому середовищі думка, що платформи, які платять робітникам за надання послуг, є роботодавцями і мають поводити себе як роботодавці, тобто сплачувати кошти на соціальну допомогу, страхування, лікарняні й відпустку. Або така дуже важлива пропозиція про те, що платформи гіг-економіки повинні регулюватися на міжнародному рівні. Вони мають сплачувати податки в кожній країні, де працюють. Зрозуміло, що останнє є дуже актуальним для багатьох країн, серед яких і Україна.

#### Список використаних джерел

1. Digital labour platforms in the EU. *Final Report*. 14 Jun. 2021. 151 s. URL: <http://eps.eu>.
2. Кохан В. П. Цифрова платформа як інструмент цифрової економіки. *Право і інновації*. 2021. №1 (33). С. 29–34. URL:<http://openarchivenure.ua>.
3. Aleksynska M., Bastrakova A., Kharchenko N. Work on digital labour platforms in Ukraine: Issues and police perspectives. Geneva, 2018. 64 p. URL: <http://kiis.com.ua>.
4. Berg, Cherry and Rani. Digital Labour Platforms: A Need for International Regulation? *Revista de Economia Laboral*. 2019. 16 (2). S. 104–128. URL: <http://academia.edu>.
5. Thy Algorithmic Management of work and its implications in different contexts. URL: <http://ilo.org>.
6. Uklon SupperApp: агрегатор таксі Uklon обновила платформу і додаток. URL: <http://Taxiservis.com.ua>.
7. Uber Revenue and Usage Statistics (2023). URL: <http://businessofapps.com>.
8. Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on Single Market For Digital Services (Digital Services Act). URL: <http://eur-lex.europa.eu>.
9. Regulation (EU) 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on contestable and fair markets in the digital sector (Digital Markets Act). URL:<http://eur-lex.europa.eu>.
10. Model Rules on online platforms. Report of the European Law Institute, 2019. URL: <http://europeanlawinstitute.eu>.
11. E–Commerce Law of the People's Republic of China. URL: <http://mofcom.gov.cn>.
12. China's new platform guide lines. Data protection and digital competition. Ian Brown and Douwe Korff. URL: <http://ianbrown.tech>.

*Надійшла до редакції 06.11.2023*

#### References

1. Digital labour platforms in the EU. *Final Report*. 14 Jun. 2021. 151 s. URL: <http://eps.eu>.
2. Kokhan, V. P. (2021) Tsyfrova platforma yak instrument tsyfrovoi ekonomiky [The digital platform as a tool of the digital economy]. *Pravo i innovatsii*. №1 (33), pp. 29–34. URL: <http://openarchivenure.ua>. [in Ukr.].
3. Aleksynska, M., Bastrakova A., Kharchenko, N. (2018) Work on digital labour platforms in Ukraine: Issues and police perspectives. *Geneva*. 64 p. URL: <http://kiis.com.ua>.
4. Berg, Cherry and Rani (2019). Digital Labour Platforms: A Need for International Regulation? *Revista de Economia Laboral*. 16 (2), pp. 104–128. URL: <http://academia.edu>.
5. Thy Algorithmic Management of work and its implications in different contexts. URL: <http://ilo.org>.
6. Uklon SupperApp: ahrethator taksi Uklon obnovyv platformu i dodatok [Uklon SuperApp: Uklon taxi aggregator has updated its platform and app]. URL: <http://Taxiservis.com.ua> [in Ukr.].
7. Uber Revenue and Usage Statistics (2023). URL: <http://businessofapps.com>.
8. Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October

2022 on Single Market For Digital Services (Digital Services Act). URL: <http://eur-lex.europa.eu>.

9. Regulation (EU) 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on contestable and fair markets in the digital sector (Digital Markets Act). URL: <http://eur-lex.europa.eu>.

10. Model Rules on online platforms. Report of the European Law Institute, 2019. URL: <http://europeanlawinstitute.eu>.

11. E-Commerce Law of the People's Republic of China. URL: <http://mofcom.gov.cn>.

12. China's new platform guide lines. Data protection and digital competition. Ian Brown and Douwe Korff. URL: <http://ianbrown.tech>.

#### ABSTRACT

##### **Ihor Aliksieienko. Main problems of legal regulation of digital labor platforms in Ukraine.**

The relevance of the topic of the article is explained by the rapid development of digital labor platforms, which significantly change the world of work and business. This applies to many countries, between them – and Ukraine. According to scientists and practitioners, the development of platforms has significantly outstripped the formation of mechanisms for legal regulation of these entities and their activities. At the same time, their role in the economy has significantly increased. It is these circumstances that dictate the need to eliminate this lag. Meanwhile, the scientific development of issues of improving the mechanism of legal regulation is concentrated today only around some of them. This is, for example, determining the status of workers engaged in labor activities through platforms, the application of competition legislation in the platform economy, etc. However, researchers, in our opinion, do not pay enough attention, for example, to the legal status of the digital labor platforms themselves, the regulation of their relations with state bodies, international legal aspects and some others. Based on the understanding of these entities as enterprises, legally they can be interpreted as business entities, employers, although there are attempts to present them as purely intermediary structures. But it cannot be denied that often, or in a certain part, they play the role of not only just intermediaries, but also participate in creating value (value).

So the first problem is precisely to thoroughly determine, in advance, everything on the basis of the law, the status, rights, obligations and responsibilities of platforms in their relations with consumers, workers (employees), contractors and other partners. Further: taking into account that in Ukraine there are practically no own large platforms, an important problem is the need to adopt regulations that would facilitate the creation of these subjects of at least the average level and, perhaps, also provide certain benefits for some of them (for example, in the field of mutual lending, etc.). It aims to protect users from illegal goods, content or services, as well as to protect their fundamental rights on the Internet. The DMA, for its part, should promote user access to digital markets, therefore, one of the main places in it is occupied by regulatory provisions on the duties and principles of the activities of the largest online companies, the so-called «gatekeepers». It is also worth paying attention to the Model Rules on Online Platforms developed by the European Law Institute. Report of the European Law Institute. 2019». This, together with other measures, will contribute to the integration of our state into the Digital Single Market of the European Union. Significant assistance in developing its own mechanism of legal regulation of digital labor platforms can be provided by the relevant experience of the PRC, given that its legislator and lawyers actively use the EU's experience and actively adapt it to their own conditions and goals.

**Keywords:** *gig economy, digital labor platform, algorithmic management, digital platform operator (administrator), business model, types of digital platforms, legal regulation of platforms, monetization of digital platforms in relation to consumers, subjects of platform activity, digital labor relations, international legal regulation of online platforms.*